

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 22. julija 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 84.

Volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Naši gospodarski krogi v Sloveniji stoje pred važnim dogodkom: pred volitvami v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Dne 22. marca t. l. je bila objavljena uredba ministrskega sveta, ki vsebuje nov zbornični volilni red. Ne moremo reči, da ta volilni red ustreza povsem intencijam našega trgovstva, obrtništva in industrije. Marsikaj bi bilo potrebno še korekture in izpremembe. Toda v bistvu je ta volilni red za naše gospodarske kroge vendarle velikega pomena. Z njim je bil storjen konec nekakemu provizoriju, ki je vladal v zbornici po našem osvobojenju, ker se v teku te dobe, odkar se je zbornični okoliš razširil tudi na nam pripadli del bivše Štajerske, Koroške in Prekmurja, volitve v ta naš gospodarski parlament sploh še niso vršile. V volilni uredbi določeni štirimesečni rok je bil podaljšán za naredbo ministra za trgovino in industrijo za dva meseca. Danes je torej gotovo, da se morajo zbornične volitve izvesti najkasneje do 22. septembra t. l.

Živimo v časih, ko nastajajo in se rešujejo za naše gospodarstvo veljavna in usodna vprašanja, pri čemer igrajo uprav naše zbornice prvovrstno vlogo. Saj se v njih koncentrirajo vse niti našega gospodarskega življenja, one so ognjišče naše gospodarske politike, one so najuglednejše interesne zaščitnice našega trgovskega, obrtnega in industrijskega stanu in glasnice njegovih teženj in zahtev. Velike važnosti je torej, kdo bo v tej zbornici zastopal našo obrt, trgovino in industrijo. To vprašanje je vzrok, da kažejo naši gospodarski krogi za bližajoče se zbornične volitve jako veliko zanimanje. Prav tako živo pa se zanimajo interesi tudi za vprašanje, kdo bo odločal pri volitvi zastopnikov v zbornico in kako se ima ta volitev vršiti.

Zbornica obstoja iz treh odsekov: trgovskega, obrtnega in industrijskega, ki razpravljajo in odločajo na sejah, ločeno po odsekih, ali pa v skupnih sejah vseh treh odsekov.

Vsak odsek ima 16 članov in 16 namestnikov. Delegete in namestnike vsakega odseka volijo pripadniki dotične gospodarske panoge iz svoje srede. Volitev se vrši tako, da se razdele trgovci, obrtniki in industrijska podjetja v štiri kategorije po višini predpisane pridobnine in sicer v trgovskem odseku za I. kategorijo vsaj 500 Din, za II. kategorijo pod 500 Din do najmanj 75 Din, za III. kategorijo

pod 75 Din do najmanj 25 Din in za IV. kategorijo manj nego 25 Din. Cen-zus za obrtni odsek je analogno 70 dinarjev, pod 70 do 35 Din, pod 35 do 15 Din in manj kot 15 Din; za industrijski odsek pa je: nad 6000 Din, pod 6000 do 400 Din, pod 400 do 150 dinarjev, pod 150 Din. Podjetje, ki naj voli v industrijskem odseku, mora biti sodno protokolirano ter imeti znake tovarniškega obrata.

Vsaka kategorija voli štiri člane in štiri namestnike. Od teh mora stanovati po eden v Ljubljani, po eden v ljubljanski oblasti izven Ljubljane in po dva v mariborski oblasti. Na vsako obeh oblasti zborničnega okolišča odpade torej poloviča števila vseh zborničnih članov, ki pa jih volijo volilci obeh oblasti skupaj.

Volilec je lahko fizična ali pravna oseba. Za pravne osebe (družbe z o. z., delniške družbe itd.) volijo pooblaščenici. Glede javnih trgovskih družb določa uredba, da ima volilno pravico vsak javni družabnik posebe. Mnogo volilcev je takih, da bi imeli volilno pravico v več odsekih, ker izvršujejo n. pr. trgovino in obrt, ali so trgovci in obenem tudi lastniki industrijskega podjetja. Ti se uradoma uvrste v oni odsek, kjer so najvišje obdačeni. V reklamacijskem postopanju pa lahko zahtevajo, da se uvrste v drugi odsek, kjer bi imeli tudi volilno pravico. Isto velja, če ima volilec volilno pravico v več kategorijah istega odseka.

Volilne imenike sestavlja in volitve bo izvedla volilna komisija zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki sestoji iz devet članov. Od teh je predsednik sodnik viš. deželnega sodišča v Ljubljani, en član je zastopnik ljubljanskega mesta, šest članov je iz kroga trgovcev, obrtnikov in industrijev in en član je delovodja, ki pripada zborničnemu tajništvu. Komisijo je imenoval minister trgovine in industrije. Čim volilna komisija sestavi volilne imenike, jih razpodeli v zborničnem uradu in pri vseh davčnih uradih skozi 14 dni. V tem času jih vsakdo lahko vpogleda. Volilci morejo reklamirati še štirinajst dni po preteku te dobe. V nadaljnjih 8 dneh se izvedejo popravki, nato pa pošljejo volilcem uradne glasovnice in volilne legitimacije najkasneje 14 dni pred dnem, ko se imajo vršiti volitve.

Kakor je iz navedenega razvidno, je dan zborničnih volitev že blizu in je pričakovati, da že v nekaj dneh volilna komisija razgrne volilne imenike.

	Uvoz v tonah		
	Januar	Februar	Marec
Zivila	13.830	18.070	25.670
Živalski produkti	1.000	1.000	1.300
Rastline in rastlinski deli	1.000	1.370	2.850
Stavbni material in kemični izdelki	37.500	63.000	69.400
Organ. kemikalije	9.200	23.300	24.000
Barve in barvila	230	300	400
Kovine in kovinski izdelki	4.470	11.650	16.100
Stroji in aparati	1.960	1.280	2.040
Prometna sredstva	440	520	930
Tekstilije	3.930	5.110	6.620

Vidimo torej, da marčeva bilanca ni slučajna, temveč samo izraz padajoče tendence. V par dneh bomo dobili poročilo o drugem četrtletju in smo prav radovedni na njegov zaključek.

R. St.:

Cesija neobstoječe dobavne pogodbe in odstopnikova odškodninska zaveza.

(Iz sodne prakse.)

Tožena stranka je bila sklenila z nekim B.-jem dobavno pogodbo za določeno število vagonov tesanega lesa in desek po določenih cenah. Tako vsaj je trdila in je celo pokazala sklepno pismo, ko je to pogodbo odplatno odstopila tožeci stranki. Toda B. blaga tožeči stranki ni hotela dobaviti, zato je po želji tožene stranke tožeča stranka nastopila proti B.-ju tožno pot, toda to pravdo je sodišče tako odločilo, da B. ni obvezan, da dobavi, ker s toženo stranko zatrjevane dobavne pogodbe nikoli ni sklenil.

Tožeča stranka trdi, da ji tožena stranka jamči za obstoj in izterljivost dobavne pogodbe. Radi tega ji je dolžna povrniti vso škodo, ki ji je narasla od tega, ker dobavna pogodba sploh ni obstojala in torej tudi ni bila izterljiva — §§ 1295, 1331 obč. drž. zak., čl. 283 trg. zak. (odškodnina) in § 1397 obč. drž. zak. (jamstvo za cesijo). Svojo škodo vidi tožnica v izgubi dobička v znesku 20.000 Din in v pravnih stroških, ki so ji v izgubljeni pravdi zoper B.-ja nastali z zneskom 10.000 dinarjev.

Tožena stranka se upira plačilu, češ da je tožba neutemeljena. Cesija se je izvršila brez vsakega jamstva za obstoj in izterljivost. Tudi ni res, da

»LJUBLJANA V JESENI«.

Tako se bo imenovala velika pokrajinska razstava, ki jo priredi letos od 4. do 14. septembra Uprava ljubljanskega velesejma pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Prireditelj bo obsegala sledeče razstave: avtomobilsko, motorjev, koles in potrebščin; radio; higijeno; slovensko upodabljajočo umetnost; razstavo psov in konj; vrtnarsko; kmetijsko. Kmetijska razstava bo obsegala vse panoge našega agrarnega gospodarstva. — Letošnji velesej se je sicer vršil v času, ki je bil zelo srečno izbran. Vendar imamo dovolj trdk, ki jim je jesenski termin bolj primeren. Na izrecno željo takih trdk bo prireditvi priključena tudi razstava onih trdk, ki pridejo v poštev za jesensko in zimsko sezono. Te dni bodo trdke prejele tozadevne tiskovine. Kateri trdki slučajno ne bi bile poslani, naj jih zahteva od uprave velesejma.

Se nepatentirani novi izumi razstavljeni na tej Pokrajinski razstavi, uživajo pravo prvenstva v smislu §§ 90, 107 in 113 zak. o zaščiti industrijske svojine. Za razstavljalce in obiskovalce so že dosežene iste prevozne ugodnosti, ki so veljale tudi za letošnji velesej.

bi bila cesija dogovorjena odplatno. Dejanski tudi od tožnice ni prejela za ti odstop niti pare kake cesijske valute in že zato tožnični tožbeni zahtev po § 1397 odz. ni opravičen. Dogovorjeno je bilo le, da dobi tožena stranka nekaj provizije in plačilo manipulativnih stroškov, ko bode odstopljeni sklep izvršen, toda ne kot cesijsko valuto. Seveda tudi na proviziji in stroških ni iz te cesije še ničesar dobila. — Tožbo proti B.-ju je vložila tožeča stranka še-le po dveh letih, ko je bil pri svedokih dejanski stan dobavne pogodbe že več ali manj nejasen in zabrisan. Če bi bila tožeča stranka takoj, ko je dobavni rok potekel, od svoje strani vse pogodbene obveznosti izpolnila in takoj vložila tožbo, bi pravda nedvomno za tožečo stranko imela ugoden uspeh, ker je dobavna pogodba dejanski bila sklenjena in je pravno obstojala. Sicer pa tožena stranka ni imela nikakega vpliva ne na sestavo tožbe, ne na pravdno postopanje samo in ji tožeča stranka tudi ni naznanila spora, da bi ji s tem dala priliko, da svoje stališče zoper B.-ja udeleži. Tudi ni res, da bi bila toženska tožnica silila, naj toži B.-ja; zahtevala je namreč le plačilo provizije od nje. Končno je tožnica opustila, da bi zoper razsodbo vložila priziv in je tako obveljala sodba prvega sodišča. Po njenem prepričanju je odstopljena pravica dejanski obstojala, in si je tožeča stranka sama kriva, če ji odstopljene pravice ni več mogoče udeležiti.

Pravdno sodišče ze tožbeni zahtev v celoti zanikalo. — Tožeča stranka opira svoj zahtev na trditve, da ji kot cesionarški tožena stranka kot cedentinja jamči na podstavi sklenjene odstopne pogodbe za obstoj in izterljivost odstopljene dobavne pogodbe. Da utemelji svoj zahtev, ki ga imenuje tudi odškodninskega, citira tožeča stranka poleg § 1397 odz. tudi §§ 1295 in 1331 odz. ter čl. 283 trg. zak. Ne navaja pa tožeča stranka nobene okolnosti, iz katere bi se dalo sklepati, da tožena stranka ne bi bila izpolnila cesijske pogodbe ali da bi jo sicer zadela krivda, ki bi radi nje imela dolžnost, da povrne tožeči stranki morebiti nastalo škodo.

Zahtev tožeče stranke zato kot odškodninski zahtev ni utemeljen.

Ne obstoji pa tudi ne plačilna dolžnost tožene stranke, kolikor tožeča stranka svoj zahtev opira na predpis § 1397 odz.

Da je med strankama sklenjena cesijska pogodba odplatna, je gotovo in razvidno iz vsebine sklepne pisma, s katerim je tožeča stranka poleg toženkinih, v svrhu izpolnitve z B.-jem sklenjene dobavne pogodbe ustanovljenih obveznosti prevzela tudi obveznost napram toženki, da ji plača v ime provizije in stroškov 5 Din od vsakega kubičnega metra lesa, ki je predmet odstopljene pogodbe.

Toženka jamči zato v resnici za obstoj in izterljivost odstopljene dobavne pogodbe, vendar pa nikdar ne za več nego je sama od tožnice v ime cesijske valute prejela. (§ 1397 odz.).

V tem oziru pa tožeča stranka ne postavlja nobenih trditve. Ne navaja, da bi bil znesek 12.000 Din, kakor bi se dalo sklepati iz vsebine nekega pisma, B.-ju v resnici nakazan ali bi bil B. ta znesek od tožnice prejel in obdržal, ter tudi ne trdi tožnica, da bi bila toženi trdki doslej kaj na dogovorjeni proviziji in stroških plačala.

Predhodni pogoj za toženkino jamstvo iz določb § 1397 odz. torej tudi

Poljska zunanja trgovina v prvem četrtletju 1926.

Poljska trgovska bilanca je izkazala še v lanskem decembru aktivum 103 milijone zlatov, se je pa v prvem letošnjem četrtletju zelo poslabšala. V januarju je znašala aktivnost še 91 milijonov zlatov, v februarju 62, v marcu samo še 22. Samo na sebi to dejstvo še ni tako vznemirljivo, pač pa neprestano nazadovanje v vrednosti poljskega eksporta. V lanskem decembru je znašala vrednost eksporta 187 milijonov zlatov, v letošnjem januarju 159, februarju 131, marcu 133. Upoštevajoč marčno nazadovanje poljskega zlata, moramo eksport v tem mesecu seveda drugače oceniti. Po poljskih virih je znašala preračunjena vrednost eksporta v decembru 23.3 milijonov dolarjev, v januarju 21, v februarju 17,5, v marcu 17.6. To preračunavanje pa ne

drži, ker ima za podlago nespremenjen kurz zlata. Februar lahko še pustimo na 17,5, nikakor pa ne marec.

Bolj objektivno sodbo nam omogoči množina eksportiranega blaga. Pogledajmo nekatere vrste:

	Izvoz v tonah		
	Januar	Februar	Marec
Pšenica	26.000	9.300	565
Rž	30.000	9.750	3.560
Ječmen	16.500	7.600	8.700
Oves	10.550	7.700	4.100
Živalski produkti	2.200	2.150	1.950
Premog, petrolej etc.	658.000	564.000	557.000

Vsporedno z nazadovanjem eksporta gre izdatno pomnožiti uvoz, tako glede vrednosti kakor glede množine. Vrednost uvoza je znašala v januarju 68 milijonov zlatov, v februarju 96, v marcu pa 11. Glede množine nas pouči sledeča tabela:

ne obstoji; zato pa zahtevek tožeče stranke ni zadostno podprt in mu ni bilo ugoditi.

Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo, kolikor je zavrnila zahtevek na plačilo odškodnine za odšli dobiček; ugodila pa je prizivu, kolikor je prva sodba zavrnila zahtevek na povračilo pravnih stroškov iz pravde zoper B.-ja, razveljavila je ta del sodbe in vrnila stvar v tem okvirju prvi stopnji, da dopolni razpravo in na novo o tem razsodi, ko postane ta sklep prizivnega sodišča pravno močnen. — Da je bila cesijska pogodba med tožnico in toženko odplatna, je prvo sodišče pravilno ugotovilo in se ta ugotovitev v prizivu tudi ne pobija. Čim je pa cesija odplatna, stopijo v veljavo določbe § 1397 odz., ki po njih jamči cedent cesionarju za resničnost in izterljivost odstopljene terjatve.

Za obseg tega jamstva je pa mero dajna višina cesijske valute, ki jo je cedent prejel, in je glede na prizivna izvajanja tukaj pripomniti, da ne zadostuje, da ima cedent le še oblikovni zahtevek do cesijske valute, marveč mora biti valuta tudi že izročena, kar sledi jasno iz zadnjega odstavka § 1397 odz. Po svojih lastnih navedbah v pravdi pa tožeča stranka toženi stranki doslej ni dala niti cesijske valute, niti provizije in drugih izdatkov. S tega stališča torej tožeča stranka ni upravičena, da zahteva odškodnino za odšli dobiček (20.000 dinarjev), a to tem manj, ker je pravno močno odločeno, da odstopljena terjatev ne obstoji in da torej do plačila cesijske valute sploh nikdar priti ne more.

Drugačnja je pa stvar glede zahtevka na povračilo pravnih stroškov v pravdi zoper B.-ja (10.000 Din). — Po zakonu jamči cedent za resničnost odstopljene terjatve, za njen pravilni pravni obstanek, torej za to, da izvira iz veljavnega pravnega temelja. Če je torej tožeča stranka kot cesionarica na podstavi cesije tožila B.-ja na izpolnitev dobavne pogodbe, a je bil njej tožbeni zahtevek radi neobstoja te pogodbe zavržen, je tožena stranka tožnici odgovorna za narasle stroške te pravde, ki jih je zakrivila s tem, da ji je odstopila neobstoječo terjatev, po tudi po določbi §§ 1295 in sl. odz., ker je bila tožiteljica po njej krivoma spravljena v zmoto.

Vendar se tožnici ti stroški, ki so po svoji višini nesporni, ne morejo še priznati. Tožeča stranka v pravdi zoper B.-ja toženi stranki ni naznanila spora, kakor je bila obvezana po § 931 odz., niti ni vložila zoper sodbo, ki je na prvi stopnji izšla v tej pravdi, nikakega pravnega leka. Vse to je pa tožena stranka tožeči stranki očitala v pričujoči pravdi s trditvijo, da bi v tem primeru sodba izšla drugače, kar bi imelo svoj učinek na izrek o pravnih stroških. O teh prigovorih je torej treba še razpravljati in odločiti.

Proti sklepu prizivnega sodišča, da se sodba glede izreka o pravnih stroških iz pravde zoper B.-ja razveljavi in stvar vrne prvemu sodišču v ponovno razpravo in razsodo, je tožena stranka vložila rekurz. Revizijsko sodišče pa je rekurz zavrnilo iz nastopnih razlogov:

Pritrditi je revizijskemu utoku, da iz naslova § 1397 odz. tožena stranka ni odgovorna za škodo, ki jo je utrpela tožeča stranka na pravnih stroških v pravdi zoper B.-ja. Kajti le glede odplatno odstopljene pravice jamči odstopnik prevzemniku v smislu tega zakonitega predpisa, ne pa tudi za morebitno škodo, ki jo je imel prevzemnik radi neobstoja ali neizterljivosti odstopljene pravice, dasi je v zvezi s tem pravnim pravilom. Tako škodo more prevzemnik uveljaviti naprem odstopniku samo, ako so dani pogoji § 1295 in sl. odz., torej ako je nastalo škodo pripisati krivdi odstopnika, ki jo mora nasprotnik trditi in ob zankanju dokazati. Jamstvo v smislu § 1397 odz. gre le do višine odstopne valute in samo v smeri neresničnosti ali neizterljivosti odstopljene pravice. Ne dosega zato one posebne škode, ki jo je utegnil prevzemnik utrpeti in tu nima prav revizijski utok, ki je naziranja, da je tudi tako posebno škodo povrniti le v obsegu prejete cesijske

valute. Saj mora celo za primer, da je bil odstop neodplaten, ko torej ni moči v smislu § 1397 odz. zahtevati jamstva za resničnost in izterljivost odstopljene pravice, prevzemnik vendar le iskati odškodnino, ako ga je odstopnik nalašč ali malomarno pripravil v škodo s pogledom na odstop. Tega ni moči zanikati že pogledom na obče določbe §§ 1295 in sl. odz., a tudi ne pogledom na predpis § 932 odz., ki se nanj sklicuje revizijski utok, ker tudi to zakonito določilo ustanavlja posebno odgovornost izročitelja za vsak primer škode, povzročene po krivdi.

Glede krivde same se pobijani sklep res ni izjavil podrobno, marveč se omejil na splošno ugotovitev, da je z odstopom tožiteljica krivoma bila zavedena v zmoto, kar graja utok kot pravno nezadostno in nasprotujoče z vsebino pravnih spisov. Ni pa pritrditi tem izvajanjem. Po navedbah tožeče dobavna pogodba med toženo stranko in B.-jem, ki je predmet spornega odstopa, ni bila nikdar sklenjena in je neizpodbijano ugotovljeno, da se je obstoj odstopljene zahteve s pravno močno razsodbo zanikal. Tožena stranka jo je pa kljub temu odstopila tožeči stranki in je s tem povzročila, da je prevzemnica brez uspešno nastopila s tožbo v dosego odstopljenih pravic in imela zbog tega nepotrebne pravne stroške. Ni torej v nasprotju z vsebino pravnih spisov, ako ugotavlja pobijani sklep, da je bila tožeča stranka po krivdi tožene stranke zavedena v zmoto. Kajti to se je res zgodilo glede obstoja odstopljene zahteve in v posledici glede utemeljenosti tožbe, ki ji je povzročila stroške, katere sedaj vtožuje. Toliko pa zadostuje za odgovornost tožene stranke v smislu §§ 1295, 1297, 1332 odz., in je torej tudi v pravnem pogledu izpodbijani sklep utemeljen. Kar se tiče stopnje krivde, se pa ni bilo spuščati v njeno natančnejše raziskovanje, ko se zahteva itak samo povrnitev nastale dejanske škode — (§ 1332 odz.).

Tako je torej ostalo pri tem, da se o tej točki ponovno razpravlja in razsodi.

K. Tiefengruber:

Kombinirana imena v trgovini in industriji.

Po časopisnih oglasih kar mrgoli nenavadnih imen in nazivov, ki niso vzeta iz nobenega živega narečja, ampak so umetne kombinacije posameznih začetnih črk in zlogov.

Taki umetni nazivi imajo pred vsem namen lahke pomljivosti.

Prvenstvo »inicijalomanije« ima brezdvomno Nemčija, od koder se je ta običaj razširil po vsem svetu ter rodil že prav čudne izrastke človeške fantazije.

Znana so imena: Hanomag, Hapag, Pebece, Kadewe, Schupo, Ala, Demag, Bawag, Gefat, Ufa itd., kar so vse kombinacije začetnic iz oficijelnega besedila dotičnih firm.

Včasih pa predstavljajo take »umetnine« pravcate ugankke, ki jih občinstvo po svoje rešuje: »Wuk« pomeni »Würze und Kraft«, »Ada« je kratica za »Organisiere deine Arbeit«. Celotno literaturo je zašla čudna manija kratice. Znan roman pisateljice Marg. Böhme »Wagmus« je kombinacija iz »Waarenhaus - Aktien - Gesellschaft Müllenmeister und Söhne«.

V začetku so se črke še posamezno izgovarjale n. pr., A. E. G., N. P. G. itd., ali Nemški vojni, pomorski in kolonialni razstavi je bilo pridržano otvoriti vrsto naravnost kanibalskih izrazov za označbo raznih podjetij: »Dammuka« je nastala iz »Deutsche Armee-Marine und Kolonial-Ausstellung«. Sledila je temu vspodbudnemu vzgledu neka tovarna za železnične vozovnice, ki si je prisvojila ime: »Dapag-efu bag«. Podobno fantazijo je pokazala neka lipska firma v imenu: »Ludrihalei« Take spakedranke že davno ne odgovarjajo prvotnemu namenu kratice; kdo si jih naj neki zapomni?

Izkušnja uči, da si je težko zapomniti besede od več nego dveh zlogov, ki se pa morata tudi nekako harmonično

ujemati v zvočni kadenci, ker sicer se take besede kmalu pozabijo.

Inicijalomanija se da celo v zgodovini zasledovati.

Savojski vladarji so imeli v svojem grbu geslo: »Fert«. Zgodovinarji tolmačijo besedo z stavkom: »Felix est regnum tuum«.

Po zjedinenju Italije pod žezlom savojske hiše so si zbrali njeni prijatelji moto: »Verdi«; pod imenom slavnega italijanskega glasbenika se skriva besedilo: »Vittorio Emanuele Re D' Italia«.

Pozneje se je laška industrija priprijela imenskih kratice; prva je bila »Aida«, znana tovarna fonografskih plošč: »Anonima Italiana Dischi Armonici«.

Znana je tvrdka »Fiat«, ime je kombinacija začetnic: »Fabbrica Italiana Automobili Torino«.

Novejšega datuma je pisalni stroj »Map« = Manufacture d'Armes de Paris«. Znani so dežni plašči: »Salf« iz tovarne »Société Anonyme du Français«, potem žepni svinčniki »Jif«, firme »Jules Fagard«. Letala iz podjetja »Société Anonyme Belge de Navigation Aérienne« se imenujejo »Sabe-na« itd.

Kjer se pa iz začetnic z lepa ne da kakšno ime izkonstruirati, se poprimajo podjetniki drugih metod, da ustvarijo več ali manj srečno »umetnost«.

Neka tovarna testenin ponuja na Francoskem svoje blago pod imenom »Lustueru«. V tem čudnem izrazu tiči reklamni stavek: »L'eusses tu cru«? kar pomeni: »ali je kaj takega verjetno«?

To je dalo vspodbudo za posnemanje »famozne ideje«. Tako je nastalo čistilo »Samva, mon nombril«. Besede se sicer ne dajo prestaviti, pa dosegle so svoj namen; ljudje si belijo pri tej uganki glave in — kupujejo čistilo.

Posebno v stroki raznih kemičnih izdelkov za nego obutev naletimo na prav nenavadne nazive: »Sapoli« = »ça polit« (to čisti). Neka politura za les se imenuje »Boizaneuf« (Bois à neuf) — les se obnovi. »Samdi« čistilno sredstvo si je izposodilo naziv iz besedi: »ça medit« — to mi ugaja; poleg tega pa je naziv še podoben besedi »Samedi« to je sobota, ki je običajno posvečena splošnemu čiščenju v hiši.

Znanstvena etimologija bo imela polagoma prav čedno nalogo, da raztolmači besedne umetnine, ki bi danes že polnile obsežne leksike. Bujni fantaziji se odpirajo nova pota udeleževanja, ki se tudi že pri as opažajo. Vendar pa upamo, da pri nas ne bo šla preko svojega namena in zašla na pota smešnosti.

Trgovina.

Naši trgovski pogodbi z Italijo in Avstrijo je kralj po odobritvi Narodne skupščine podpisal in se objavijo takoj, čim se izmenjajo ratifikacijske listine.

Permanentni trgovski muzej pri trgovski agenciji naše države v Budimpešti. — Trgovska agencija naše države v Budimpešti namerava v svojih prostorih zbrati in razstaviti vzorce naših rud in lesnih vrst, kolikor bi bila dana možnost izvažati jih na Ogrsko.

Nova solarna v Ulcinju. — Uprava državnih monopolov je pričela prirejati novo solarno v Ulcinju. V ta namen ji je minister financ za pripravljalna dela dovolil kredit štirih milijonov. Vsa naprava bo stala okoli 50 milijonov dinarjev.

Padanje konkurzov v Nemčiji. — Po uradnih poročilih se je v mesecu juniju t. l. otvorilo v Nemčiji 913 konkurzov. V to število niso všeti primeri, v katerih se je odklonila otvoritev konkurza vsled pomanjkanja premoženja. V istem mesecu se je odredilo 477 poslovnih nadzorov. V prejšnjem mesecu je bilo otvorenih 1046 konkurzov in odrejenih 691 poslovnih nadzorov.

Izterjavanje starih meničnih dolgov na Poljskem. — Poljska vlada je podaljšala uveljavljanje meničnih pravic na področju apelacijskega sodišča v Varšavi glede menic, ki dne 31. julija 1914, na področju apelacijskega sodišča v Lublinu pa glede menic, izstavljenih pred 1. novembrom 1915, še niso zastarele, za

nadaljuje tri mesece, to je do 30. septembra t. l.

Červonec. Poljska »Nowa Reforma« prinaša vest o sklepu sovjetskoruskega delovnega in obrambnega sveta, da se bodo vse trgovske transakcije s Poljsko, Anglijo, Francijo, Nemčijo, Avstrijo in Ameriko smele vršiti v červoncu v inozemstvu in na ta način izsiliti notacijo červonca v omenjenih državah.

Ameriške cenitve pridelka. Sedanji položaj bombaža cenijo strokovnjaki newyorške bombažne borze na 76,5% napram 77,3 lanskim odstotkom. Žitni strokovnjak Snow ceni stanje ozimne pšenice z 79,5% in taksira zaključek letine na 564 milijonov bušlov. Stanje letne pšenice določa Snow z 68,6%, zaključek pridelka z 206 milijoni bušlov. 1 bušel pšenice je 27,2 kg.

Izboljšanje italijanske trgovske bilance. Dočim je bila italijanska trgovska bilanca na koncu februarja za 280 milijonov lir slabša kakor koncem lanskega februarja, se je do konca aprila popravila skoraj na lansko višino. Importna vrednost je znašala tedaj 9.114.100.000 lir, lani v prvih štirih mesecih 9.118.700.000 lir, eksportna 5.333.600.000 in 5.359.500.000, torej je bila letošnja pasivnost približno ista kot lani, 3.780 milijonov napram 3.760 lanskim milijonom. Strokovni krogi menijo, da je izboljšanje posledica izredno energične izvedbe takozvanega »temporarnega uvoznega sistema« surovin ob istočasnem pogojnem izvozu. Razmotrivajo ta sistem, kažejo njegove vrline in napake in rečejo nazadnje: »Nadaljnji razvoj trgovske bilance se pa zaenkrat še ne more z gotovostjo prerokovati«.

Mednarodni sejem na Reki. Glasom dogovorov med zastopniki mesta Reke in med italijansko vlado se bo vršil v letošnjem avgustu na Reki važen, od italijanske vlade v vsakem oziru podpiran mednarodni sejem za industrijo, trgovino in poljedelstvo, s posebnim ozirom ekspanzijskih in zamenjalnih potreb Italije v bližnji orient. Zato so tudi že pravočasno povabili na udeležbo Jugoslavijo, Češkoslovaško, Poljsko, Rusijo, Avstrijo in Ogrsko. Rusija je obljubila, da bo svoj milanski oddelek prenesla na Reko, Ogrska se bo vselejema oficijelno udeležila, zastopana bo vsa jugoslovanska industrija, druge povabljene države se pa do 10. julija še niso odzvale. Velesejem bodo svečano otvorili 1. avgusta ob navzočnosti zastopnikov kraljeve hiše, italijanske vlade in vseh ministrstev. Razstavili bodo italijanska trgovska mornarica, vojna mornarica, državne železnice, lesna industrija (organizovana od gospodarskega ministrstva), tobačna uprava, vse večje industrije, vse trgovske zbornice, mesta Zader, Benetke, Trst, Ancona itd., vse italijanske pomorske transportne družbe. Ogrski državni odbor je dosegel, da bodo te družbe prepejale ogrske pridelke in izdelke zastoj na Reko, dočim nudi italijanska vlada tudi drugim udeležencem izdatne transportne in potovalne olajšave. Med sejmom bodo organizirali mednarodni lesni kongres in aviatične manifestacije.

Angleško-ruske trgovske zveze. — Angleško-ruska trgovska bilanca v Londonu priobčuje statistiko o angleško-ruskih stikih v zadnjih letih. Leta 1921 je znašal angleški uvoz v Rusijo 1.900.000 funtov, lani pa 31.200.000 funtov. Tako je narasel. Leta 1920 so prodali Rusi Angležem za 2.800.000 funtov blaga, l. 1925 pa za 26.900.000 funtov. Vuhutega je izdala Rusija v Londonu 10 milijonov funtov za vozninsko zavarovanje. Kolikor more trgovska zbornica ugotoviti, je Rusija svojo dolžnost izpolnila v vsakem slučaju. To je vedno poudarjal pokojni Džerdžinski, predsednik najvišjega vsruskega gospodarskega sveta; mnjenja je bil, da ni dobro, če je oficijelna angleška politika Rusiji sovražna, da na ta način škoduje le angleškim trgovskim krogom samim. Sploh je hotel Džerdžinski, nekoliko mobilizirati angleške gospodarske kroge proti oficijelnim političnim krogom.

Industrija.

Udeležba države na železnarnah v Zenici. — Po časopisnih poročilih se pogaja naša vlada s solastniki železarn v Zenici, ki so se v predvojni dobi ustanovile s kapitalom 1.200.000 zlatih kron in

na katerih je sedaj naša država udeležena skoro s 60%. Predlagalo se je, da se osnovna glavica zviša na račun državnih terjatev, ki znašajo sedaj 28 milijonov dinarjev in končno sporazumelo na to, da država odproda svoj delež na železarnah, ker ne more pri obratovanju dosegati zadostne rentabilnosti. Bajse se namerava vse državne rudnike in druga podjetja, na katerih je država udeležena, reorganizirati po načelih privatnega gospodarstva.

Nova tovarna v Dravski dolini. — Neke inozemsko podjetje, ki ima v Mariboru za našo državo že stalno zastopstvo, namerava v Dravski dolini zgraditi večjo tovarno za pločevino in pločevinaste izdelke v obliki delniške družbe.

Valorizacija na Češkoslovaškem. — Češkoslovaška vlada je izdelala zakonski predlog o valorizaciji bilanc. Valorizacija naj bi ne bila obligatna, ampak fakultativna. Dovoljevala naj bi se samo glede naložne glavice. Predlog vsebuje natančne pogoje, pod katerimi se dovoli v zvezi z valorizacijo davčna in taksna prostost. O predlogu in njegovem motivnem poročilu priobčimo daljše poročilo v eni prihodnjih števil.

Položaj avstrijske lesne industrije. — Avstrijski lesni industriji se pritožujejo, da se v Avstrijo v zadnjem času uvažava vedno več rezanega lesa iz Rumunije in Poljske in sicer takih vrst, kakršnega ima Avstrija ogromne množine, katerih ne more vnovčiti. Za zaščito zahtevajo avstrijski lesni industriji, da se prepreči »nepotreben inozemski uvoz« z uvoznimi pristojbinami, katere pobirajo tudi druge države, na primer Češkoslovaška v izmeri 5% od fakturnega zneska. Za utemeljitev navajajo, da stoji v Avstriji že dve tretjini žag. Ravno tako trpi vsled uvoza tudi trgovina. Samo radikalna pomoč bi mogla preprečiti očito nazadovanje stroke, ki je eden glavnih faktorjev avstrijske trgovske bilance.

Ruska petrolejska industrija. V okraju Baku so dobavili v maju 480.900 ton petroleja in 13.000 ton plina (preračunano na petrolej). Vrtalna delavnost je dosegla 18.943 metrov. Od začetka operacijskega leta v oktobru do konca maja so producirali skupno 3.500.000 ton petroleja in so predelali okoli 124.000 metrov navrtanih rovov. Eksport nafte preko črnomoškega pristanišča Batum je znašal v maju 58.500 ton, v vsej operacijski dobi oktober—maj pa 305.355 ton. V okraju Groznij so dobavili v maju 227.100 ton surovega petroleja, vrtalna delavnost je znašala 5975 metrov.

Denarstvo.

Vlada za stabilizacijo dinarja. Pretečni teden je vlada intenzivno intervenirala na borzah v prilog dinarja. Računa se, da je samo na zagrebški borzi izdala za preko 30 milijonov dinarjev inozemskih deviz, da si za dinar za enkrat nobene nevarnosti. Vlada pa kljub temu pripravlja nekatere ukrepe, da že v kalu prepreči realizacijo trditve, da mora dinar nekoliko popustiti. Kakšni bodo ti ukrepi, še ni znano. Govori se, da hoče vlada za stabilizacijo dinarja najeti večje posojilo v inozemstvu ali doma.

Zapostavljanje Zagreba. — Zagrebški gospodarski krogi že dalje časa opazujejo, da generalni inspektorat ministrstva financ ob priliki intervencij na deviznem trgu favorizira beograjski trg in beograjsko borzo na škodo Zagreba. V zadnjem času je favoriziranje šlo že tako daleč, da so ogroženi interesi zagrebške borze in gospodarskih krogov, ki gravitirajo v borznih poslih na Zagrebu. Zagrebški gospodarski krogi, zastopani po borzni upravi, zbornici in zvezi denarnih zavodov, zvezi industrijev in zvezi trgovcev, so poslali iz tega razloga ministrstvu financ in Narodni banki protest, katerega je na teh mestih z ustno intervencijo predložila posebna deputacija prizadetih korporacij in organizacij.

Ameriška posojila. Ameriški trgovski oddelek je pravkar sestavil in objavil seznam vseh posojil, ki so jih dale U. S. A. inozemstvu v prvi polovici letošnjega leta. Znesek znaša 432.658.000 dolarjev, dočim je znašal v prvi lanskoli polovici 437.266.000 dolarjev. Obe svoti sta si torej precej enaki. Največ posojil je šlo na Nemško, 33, v ostalo Evropo 12, v Južno Ameriko 23. Vidi se, kako hoče Amerika na vsak način Nemčijo dvigniti.

Nova ureditev deviznega prometa v Italiji. — Kurz lire, ki je bil dolgo časa stabilen in se branil pred pretresljaji mednarodnega denarnega trga, se je pred kakimi tremi meseci prvokrat občutno zamajal. Domneva se, da je k temu precej pripomogla tudi mednarodna »pekulacija«. Italijanska vlada je smatrala za potrebno, da s primernimi ukrepi reši liro pred devalvacijo. Dejansko se ji je posrečilo že po kratkem času kurz dvigniti in ga obdržati na sedanjem nivoju. Eden najvažnejših ukrepov je prepoved dajati kredit inozemcem. To prepoved so vsebovali sicer tudi že preje veljavni devizni predpisi, poostrena pa je znova v toliko, da se razteza tudi na kredite, za katere je protivrednost že na potu. Italijanskim bankam je znova prepovedano a) dajati kredite v lirah inozemskim bankam ali firmam, četudi so italijanske narodnosti, b) diskontirati na lire glaseče se menice na breme italijanskih firm, čeprav gre samo za finančno transakcijo, c) na lire glaseče se menice inozemskih tvrdk na lastne podružnice ali lastne zastopnike v Italiji diskontirati, čeprav so od tretjih oseb indosirane, d) eskontirati katerekoli menice, o katerih se more smatrati, da so jih izstavile inozemske tvrdke v ta namen, da morejo z lirami razpolagati, e) eskontirati menice, glaseče se na lire, v dobro inozemskih tvrdk, in f) vršiti plačila na kreditna pisma, glaseča se na lire, za račun inozemskih bank ali tvrdk, ako ni protivrednost v devizah efektivno na kontu kreditirana ali ni sočasno italijanski banki na razpolago.

Dolarske vloge pri poljskih državnih bankah. — Poljsko ministrstvo financ je odredilo, da sprejemajo državne banke in poštna hranilnica tri- ali šestmesečno odpovedljive vloge v dolarjih proti 6% obrestovanju z garancijo, da se vloga v dolarjih tudi vrne.

Carina.

Carinski ažijski v srednje-evropskih državah. — Naša država 1 zlati dinar = 11 pap. Din; Avstrija: 1 zlata krona = 1.44 šilinga; Italija: za čas od 5. do 11. julija 1926 436% (100 zlatih lir = 536 pap. lir); Ogrska: 1 zlata krona = 14500 pap. kron; Rumunija: 1 zlata leja = 40 pap. lej.

Španski carinski ažijski je za mesec julij t. l. določen na 1:2508 pap. pezeta za 1 zlato pezeto.

Davki in takse.

Pred reformo taks in trošarin. V ministrstvu financ se sestanje v kratkem komisija strokovnjakov, ki bo imela nalogo, da prouči predloge, katere so za reformo zakona o taksah in o državnih trošarinah sestavili gospodarski krogi.

Pavšaliranje davka na poslovni promet na Ogrskem. Ogrsko ministrstvo financ je izdalo glede tega davka okvirno naredbo, ki ustvarja možnost, da se ta davek po avstrijskem vzgledu za vse faze prometa pavšalira s primernim odstotkom. Prigovori proti temu davku kulminirajo tudi pri nas v pritožbah, da preostro obremenjuje gotovo blago. Niso se pa do sedaj čule želje, da bi se davek plačeval na enkrat za vse faze, ker je pravična ugotovitev faz in določitev primerne odstotka jako komplicirana. Pač pa so se ponovno izražale želje, da se ta davek, ki se je svoječasno uveljavil kot zasilno sredstvo za uravnovesenje državnega proračuna, če že ne odpravi, pa vsaj primerno zniža.

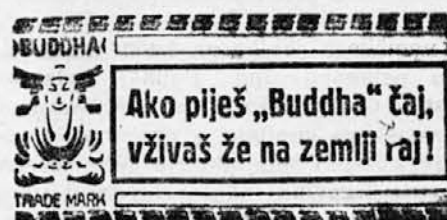
Uvoz, izvoz.

Eksportno zavarovanje na Angleškem. Pretekli dnevi je stopil v veljavo zakon, ki omogoča eksporterjem, da se pri pošiljkih na kredit zavarujejo proti morebitnim zgubam. Administrativno vodstvo te nove zavarovalne panoge ima tajnik za zunanjo trgovino, Samuel, ki ga pri njegovem delu podpira odbor, obstoječ iz bančnih in zavarovalnih strokovnjakov. Nepričakovani prebitek 20 milijonov funtov, ki se je izkazal pri obratnem eksportnih kreditov, bodo porabili za aktiviranje nove zavarovalne panoge. Od te panoge pričakuje vlada izdatno dvigovanje v izvozu britanskih industrijskih izdelkov.

Promet.

Belgijska družba državnih železnic. Belgijska vlada je izdelala načrt za ustanovitev narodnobelgijske železniške družbe. Družba bo dobila pravico, da uprav-

lja državne železnice 75 let; njen kapital znaša 11 milijard frankov. Upravni svet obstoji iz 21 članov belgijske narodnosti, ne smejo pa biti člani državnega zbora ali pa ministri. Nova družba je oproščena vseh direktnih in indirektnih davkov.



Dopis.

Poljski deželni pridelki? — Prijatelj našega lista nam piše: »Trgovski list« je v svoji 79. številki pojasnil kaj spada pod deželne in poljske pridelke, kar je gotovo prineslo več jasnosti med neinformirane. Zaključni stavek, ko se navaja, da so poljski pridelki del deželnih pridelkov, ni jase. Po mojem mnenju so poljski pridelki del »Landesproduktov«, ali z drugimi besedami povedano, javnost je kratkomočno dobesedno prestavila »Landesproduktengeschäfte« v »trgovino v deželnimi pridelki«. K sreči imam Slovenci lepši in primernejši izraz. Ni potrebno, da bi ravno morali rabiti taka skupčala. Ali ni z besedo »poljski pridelki« lepše in jasneje povedano? Želati bi bilo, da se ta izraz v splošnem uveljavi. (Prip. ured.: V članku, na katerega se ta dopis nanaša, smo obrazložili pojem »deželnih pridelkov«, kakor se sedaj vsesplošno rabi. Oznaka »trgovina s poljskimi pridelki« bi bila morebiti primernejša, a je danes jako redka in bi vrhu tega lahko koga zapeljala na misel, da gre le za pridelke s polja, ne pa tudi za druge pridelke, ki spadajo tudi med deželne pridelke. Sicer pa je predlog, da se mesto oznake »deželni pridelki« v bodoče v naši trgovini, rabi oznako »poljski pridelki«, povsem umešten in bi bilo priporočati, da se naši trgovci poprimejo tega izraza.)

RAZNO.

Važna avstrijska gospodarska konferenca. — Na zadnji konferenci zastopnikov avstrijskih zbornic za trgovino, obrt in industrijo, ki se je vršila koncem pretečenega meseca, so se vršila posvetovanja o izpremembi nekaterih določil obrtnega reda, o pristojbinskih olajšavah, o načrtu zakona o zrakoplovstvu in o aktualnih carinskih in trgovskih vprašanjih.

Trgovska pogajanja med Čehoslovaško in Ogrsko. — Ogrska vlada je na povabilo Čehoslovaške, da prične trgovska pogajanja izjavila, da je rada pripravljena vstreti izraženi želji, vstaja pa slejkoprej na stališču, da so za ogrske razmere čehoslovaške minimalne carine prohibitive in prosi, da se določi termin za pričetek pogajanj. Izgleda, da se bo gospodarsko razmerje med obema državama za enkrat samo začasno uredilo, med tem se bodo pa nadaljevala pogajanja za definitivno ureditev.

Finančni Locarno. Kljub raznim demotiviranjem nočejo utihniti glasovi o mednarodni akciji za sanacijo franka, pri kateri bi sodelovala tudi Nemčija. Francosko časopisje govori že o »Locarno mednarodnih financ« in vidi v njem rešilno desko za frank, ki se potaplja v čimdalje bolj naraščajočem valu inflacije. Vse te kombinacije so tem bolj živahne, ker so se istočasno mudili ob Rivieri Strong, Norman in Gilbert; prvi je predsednik ameriške Federal Reserve Bank, drugi je predsednik Bank-e of England, tretji je pa generalni agent za reparacijska plačila. Umljivo je, da si hoče predsednik ameriške zvezne banke v temeljitem razgovoru s kompetentnimi osebami dobiti pregled o finančnem položaju Evrope. Pariški krogi pravijo tudi, da je namen vseh teh potovanj in sestankov začetek do velike mednarodne konference, ki naj končno uredi problem evropskih vojnih dolgov, ki naj torej izvede finančno likvidacijo svetovne vojske. Bližnja bodočnost nam bo pokazala, v koliko so bile vse te domneve opravičene. Večkrat smo že pisali, da je Ameriki veliko na tem, da Evropa ozdravi; kajti bolna Evropa je slab kupec, Amerikanci svoje industrijske nadprodukcije ne morejo oddati in delajo na to, da Evropa čimprej ozdravi.

Rumunska žitna produkcija. Po uradnih cenitvah bo pridelala Rumunija letos 351.017 vagonov pšenice, 29.890 vagonov rži, 190.148 vagonov ječmena in 134.734 vagonov ovs, skupaj 695.789 vagonov. Za domači konzum rabi 393.625 vagonov, za izvoz pa je na razpolago 302.164 vagonov in sicer 138.292 vagonov pšenice, 11.465 vagonov rži, 109.748 vagonov ječmena in 42.659 vagonov ovs, skupaj 302.164 vagonov.

Priprave za eksport žita v Rumuniji. Kakor smo že rekli, pričakujejo Rumuni letos izredno bogato žetev. Ko bo letina enkrat pod streho, nastane vprašanje, kako jo bo mogoče spraviti naprej, v eksportna pristanišča. Generalna direkcija rumunskih železnic je prišla do zaključka, da se mora dati železnicam pol milijarde lejev predjema; ta svota je potrebna, da spravi v tek 7000 vagonov in da najame upravo na Poljskem in na Češkoslovaškem 130 lokomotiv, namenjenih izključno le za eksport žita. Kapaciteto žita sprejemajočih izvoznih pristanišč so takole določili: Brajla 500 vagonov na dan, Konstanca 350, Galac 200, Turnu-Mugurele 250, Calafat 200, Corabia 200, Giurgiu 100, skupaj 1800 vagonov. Da gre eksport hitreje izpod rok, bo vozilo vsak dan 43 parov žitnih vlakov med prodajnimi središči in med pristanišči. Vlada je začela z anketo med velebankami glede posojila treh milijard lejev; ta denar je zamišljen kot predjem žitnim trgovcem. Vodilna rumunska banka »Banca romaneasca« se je izrekla proti posojilu, ker bi tudi tako posojilo, čeprav je izredno, pomenilo inflacijo, in škoda inflacije bi se tudi z dobro letino ne dala popraviti. Brez predjmov pa stvar ne gre naprej in se bodo banke že morale vdati.

Prenehanje kovinskega eksporta iz Rumunije. Odposlanstvo malih obrtnikov kovinske industrije se je oglasilo pri trgovskem ministru in mu je izročilo spomenico, v kateri se vlada naproša, naj prepove izvoz rabljene kovine, kakor bron, med, bakra, cinka in aluminija; kajti vse te kovine se dajo doma predelati. Najvišji gospodarski svet je stvar obravnaval in se zaenkrat izrekel za prepoved izvoza bakra. Pričakujejo pa, da bo izšla kmalu splošna izvozna prepoved za rabljene kovine.

Trgovska pogajanja Poljske z Nemčijo. — Te dni so odpotovali Poljski zastopniki v Berlin, da ustvarijo teren in pogoje za medsebojne trgovske stike Poljske in Nemčije potom posebne trgovske pogodbe.

Bolgarska narodna banka in trgovci. — Bolgarski trgovci so imeli po zadnjem poslovnem poročilu banke pri njej koncem leta 1925. za 277 milj. levov, industriji pa za 273 milj. levov kreditov. V prvih treh mesecih tekočega leta so se krediti trgovcev zmanjšali na 25.4 milj. levov. Poleg narodne banke podpira z vsi silo tudi bolgarska centralna banka, največji bančni zavod v državi, bolgarsko trgovino in produkcijo. Pričakuje se, da bodo imela ta prizadevanja v kratkem uspeh in da bodo izdatno dvignila in poživila gospodarstvo.

Gospodarski položaj Nemčije v mesecu juniju 1926. — Pruske trgovske zbornice označujejo v svojih poročilih gospodarski položaj Nemčije v mesecu juniju sledeče: Gospodarski položaj se je v juniju nekoliko izboljšal. Izboljšanje se kaže v rudarstvu in sicer ne samo glede premoga, čigar izvoz se je vsled angleškega rudarskega štrajka dvignil, ampak tudi glede ostalih rudnin. Tudi v železarski industriji se položaj optimističneje presoja. V krizi se pa še vedno nahaja industrija železarskih izdelkov. Tekstilna industrija se je nekoliko opomogla. Zadovoljen je bil tudi položaj kemične industrije, za izboljšanje elektrotehnične industrije bo pa treba še marsikaj ukreniti. Stavbena podjetja so kljub visoki sezoni še vedno v stagnaciji. Presenetljiva pa je prenasitenost denarnega trga, ki se kaže v ugodnih uspehih ob emisiji prioritarnih obligacij državnih železnic in ob emisiji delnic združenih jeklarn.

Nemški premog v Italiji. Izvoz nemškega premoga v Italijo se je že v prvih treh letošnjih mesecih presenetljivo dvignil in je nevarnost za angleški premog, da ga nemški popolnoma izrine, zelo resna. Kajti od 3.216.000 ton v mesecih januar—marec (lani 2.440.000 ton) je bi-

lo angleškega premoga samo še 1,744.000 ton (56%), nemškega pa že 989.000 ton = 32%. Pred vojsko je bilo nemškega komaj 10%. Res je, da pride od imenovanih ton 652.000 ton na reparacije, a 337.000 ton je prosto kupljenih in sicer tako poceni, da je konkurenca z angleškim premogom prav lahka. Lani so prodali Nemci v prvih treh mesecih samo 136.000 ton v Italijo. Isto množino, samo 136.000 ton, je prodala letos Italiji Amerika, dobre 4%; Francija 125.000 ton, slabše 4%. Neki dobro informiran list piše: »V kolikor smo poučeni, bodo državne produkcijske in transportne razmere na Angleškem obrnile v bližnji bodočnosti pozornost Italije zlasti na ceneno prodajo konjunkturo Nemčije, dejstvo, ki mu pripisujejo tudi velik politični pomen.«

Po svetu. Merodajni avstrijski krogi nameravajo ustanoviti zavod za dovoljevanje kreditnih zavarovanj. Mislijo na udeležbo velikih zavarovalnih družb, na obično Dunaj in na posamezne avstrijske zvezne dežele. Gre v prvi vrsti za avstrijsko eksportno trgovino. — Poljska vlada in Harrimanova skupina sta podpisala pogodbo glede cinkovih rudnikov Giesche pri Katovici v Gornji Šleziji. Ti cinkovi rudniki so največji v Evropi. — Deficit italijanske trgovske bilance raste. Lani je znašal na koncu junija 4.735.537.000 lir, letos pa 4 milijarde 966.401.000 lir. — Rumunski državni dohodki so znašali v prvem letošnjem četrtletju 5.442 milijonov lejev, za 697 milijonov več kakor v istih mesecih lanskega leta. — Nemška skupina bo dobavila v Dalmaciji boksit, bo vozila polfabrikat, glino v Nemčijo in bo izdelovala tam aluminij oziroma aluminijeve predmete. — Število ameriških koncesij v Rusiji je sedaj 7. Zadnja je akcijska družba, sestavljena iz ruskega kovinskega sindikata in iz ameriške »International Oxygen Co.« Akcijski kapital v znesku 1 milijona dolarjev vplačata oba kontrahanta na polovico. — Ameriški eksport premoga, ki se je v marcu zelo dvignil, je šel v aprilu spet malo nazaj. Ameriškega premoga kupita največ Kanada in Brazilija, v Evropi Italija. — Konkurzi na Nemškem gredo nazaj; v maju jih je bilo 1.046, v juniju 913; trgovinskih nadzorstev v maju 691, v aprilu 477. — Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt je sklical za 26. t. m. izredni občni zbor. Upravni svet bo predlagal zvišanje temeljne glasnice od 50 milijonov šilingov na 65 milijonov. Izdali bodo 1.875.000 novih akcijskih, koja izdaja

gre v svrhu transakcije Anglobanke. S tem se bo število akcijskih zvišalo od 6 milijonov 250.000 na 8.125.000, oziroma po novem načinu od 1.250.000 na 1.650.000. Akcijski kapital se pomnoži torej od 50 na 65, vsa sredstva banke pa od 70 skoraj na 90 milijonov šilingov. — Po vzorcu nemškega jeklenega trusta nameravajo ustanoviti tudi Poljaki rudarski trust v Gornji Šleziji, s sodelovanjem inozemskega kapitala, v prvi vrsti ameriškega. — V majniku je bila ogrska zunanja trgovina takale: vrednost uvoženega blaga 58.400.000 zlatih kron, eksport 49.700.000. V prvih petih mesecih je bilo uvoza za 60.600.000 zlatih kron več kakor izvoza, v istih mesecih lanskega leta pa 58.500.000. — Povedali smo, da je bilo ameriško posojilo za nemški jekleni trust v znesku 30 milijonov dolarjev trikrat prepisano; doma na Nemškem je bilo isto posojilo, v znesku 126 milijonov mark, štirikrat prepisano.

Državna borza dela v Ljubljani. V času od 4. do 10. julija t. l. je pri državni borzi dela v Ljubljani iskalo delo 1.377 moških in 186 žensk, skupaj 1.563 oseb. Za sprejem na delo se je iskalo 866 moških in 38 žensk, skupaj 904 osebe. Borza je posredovala delo za 68 moških in 12 žensk, skupaj 80 oseb. Odpotovalo je 35 oseb, iz evidence se je pa vzel 273 oseb. Delo je iskalo: Moški: 1 inž. vodogradnje, 1 gozdni in lovski čuvaj, 4 les. manipul. in prejemalci lesa, 382 rudarjev, 1 vrtnar, 3 opekarski mojstri, 1 kamnosek, 6 kovačev, 11 stavbnih ključavničarjev, 1 železostugar, 8 kleparjev, 2 zlatarja, 1 elektroinženjer, 1 strojni tehnik, 1 elektrotehnični delovodja, 3 strojni mojstri, 10 stroj. ključavničarjev, 1 bandažist, 1 zobotehnik, 5 mehanikov, 5 elektromonterjev, 1 izdelov. orgelj, 1 urar, 1 puškar, 1 kotlar, 15 mizarjev, 6 kolarjev, 2 žagarja, 1 sodar, 1 sedlar, 3 usnarji, 2 tapetnika, 1 tekstilotehnik, 1 belilec, 2 krojača pri krojevalca, 5 krojačev, 1 čevljar, delovodja, 6 čevljarjev, 1 krznar, 3 knjigovezi, 3 mlinarji, 16 pekovi, 1 slaščičar, 6 mesarjev, 1 natakar, 1 točaj, 4 inženjerji kemije, 1 kemik slušatelj, 1 stavb. tehnik, 6 tesarjev, 5 zidarjev, 2 slikarja, 1 dimnikar, 11 strojnikov, kurjačev, 11 knjigovodij, 1 fakturist, 3 kontoristi, 15 trg. sotrudnikov, 33 pisar. moči, 7 pisar. praktikantov, 12 slug, vratarjev, čuvajev, skladiščnikov, 60 tovarn. delavcev, 309 dninarjev, 24 hlapcev, 23 vajencev. Ženske: 14 pisarniških moči, 2 vzgojiteljici, 7 kontoristinj, 7 prodajalk,

1 črkoslikarica, 1 restav. blagajničarka, 14 natakaric, hotel. sobaric, 2 modistinji, 8 šivilji, 2 šivilji perila, 36 dninaric, 55 kuharic, služkinj, postrežnic, 3 poljske delavke, 4 vajenke. Delo je bilo ponudeno: Moškim: 563 rudarjem, 65 polj. delavcem za Francijo, 1 ključavničarju, 1 mizarju, 2 železostugarjema, 1 bolničarju, 1 resbarju, 1 tapetniku, 1 čevljarju, 1 mlinarju, 1 slaščičarju, 1 star. slikarju ali pleskarju, 22 vajencem. Ženskam: 10 stroj. pletilkam, 2 kemičnim delavkam, 1 šeparici za odeje, 4 služkinjam, 1 likarici.

Ljubljanska borza.

Sreda, dne 21. julija 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo leta 1921 den. 73.50, bl. 75.50; Loterijska državna renta za vojno škodo bl. 303; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175, bl. 195; Merkantilna banka, Kočevje den. 90, bl. 95; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, bl. 868; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 98, bl. 102; Združene papirnice Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

Blago: Bukove deske 60 mm, 4 m, ostro robe, paralelne, suhe, I., II., fco vag. nakl. post. den. 550; kostanjeva drva za tanin do 120 m, od 10 do 30 cm, fco vag. par. Ljubljana den. 17; bukova drva, meterska, suha, fco vag. nakl. post. bl. 19; hrastovi hlodi od 260 do 290 m, od 25 do 29 cm, 5 vag. den. 375, bl. 375, zaklj. 375, od 30 cm napr., fco vag. nakl. post. den. 400, bl. 400, zaklj. 400; testoni 225 m, 20 mm, I., II., III. vrsta, 10 do 30 cm, fco vag. meja bl. 500; pšenica, fco vag. nakl. post. bl. 315; koroza, fco vag. nakl. post. 1 vag. den. 200, bl. 200, zaklj. 200; oves, fco vag. nakl. post. bl. 187.50; otrobi srednji, fco slov. post. bl. 155.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani (17. VII. 1926.) Goveje meso v mesnicah po mestu 16 do 19 Din, na trgu: I. vrsta 18, II. 15 Din za kilogram. Drobovina: Jezik 18 do 19, vampi 9 do 10, pljuča 6 do 8, jetra 18 do 19, ledice 15 do 19, možgani 18 do 19 in loj 10 do 12.50 za kilogram. — Teletina: kilogram telečjega mesa I. vrste 20, II. 17, jeter 26 do 30 in pljuč 20 Din. — Svinjina: 22 do 25, pljuča 10, jetra 15 do 20, ledice 25, glava 7.50 do 10, parklji 5 do 7.50, trebušna slanina 20, slanina I. vrste in salo 22, mešana 21, mast 23 do

25, šunka 35, prekajeno meso 30 do 32, prekajeni parklji 10 do 12, prek. glave 12.50 do 15 in prek. jezika 35 Din; kg koštrunovega mesa 13 do 14 in konjskega 6 do 8 Din. Klobase: krakovske in debrecinske 45, hrenovke, safalade in posebne 35, tlačenske 30, polprekajene kranjske klobase 32 do 35, prekajena slanina 28 do 30 Din kilogram. — Perutnina: Piščanec majhen 12 do 14, večji 15 do 20, kokoš 25 do 40, petelin 30 do 35 in domači zajec 10 do 30 Din. — Kilogram belega kruha 6.50 črnega 5.50, rženega 5.50. — Kilogram jabolka za kuhanje 12, hrušk 5 do 12, češenj 2.50 do 9, marelic 10 do 14, orehi 12 in luščeni orehi 30 do 32 Din. Liter berovnice 1.50 in rudečih jagod 5 Din. — Špecerijsko blago: Kilogram kave od 48 do 72, prazene 56 do 100, kristalni sladkor 13.50, v kockah 15.50, kavina primes 22, riž 8 do 12, soli 3.50 do 4.25, celega popra 52, mletega 54, paprike 28 do 56, testenin 10 do 12 in čaja 75 Din. Liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50 in petroleja 7 Din. — Mlevski izdelki: Pšenična moka št. 0 6.25, št. 1 5.75, št. 2 5.50, št. 3 5, št. 5 4, kaša 6 do 7, ješprenj 6 do 8, ješprenjček 10 do 13, otrobi 2.50, koruzna moka 3.50 do 4, koruzni zdrob 4 do 5, pšenični zdrob 7, ajdova moka 8 do 9 in ržena moka 5 Din za kilogram. — Zito: 100 kg pšenice 360 do 380, rži 250 do 280, ječmene 230 do 260, cvsa 240 do 260, prosa 270 do 290, koroze 240 do 250, ajde 210 do 320, fižola 350, graha 400 do 500 in leče 600 Din. — Kurivo: 100 kg trboveljskega premoga 43.50, kub. meter trdih drv 150, mehkih 75 Din. — 100 kg sena 75 do 100 in slame 50 Din. — Zelenjava: Kilogram solate 2 do 5, zelja 4, kislega zelja 2.50 do 3, ohrovt 3 do 4, karfiol 6 do 7, kolerabice 3 do 4, špinacije 5 do 6, paradižnikov, kumar, buč 8, graha v stročju 2, luščenega 5, fižola v stročju 3 do 6, čebule 3 do 5, česna 5, krompirja 1.25 do 1.50, repe 2 do 3, kisle repe 2 do 2.50, zelenjave za juho 5, zelene paprike 40 in merica jurčkov 5 do 7.50 Din.

Sejmsko poročilo iz Maribora. Na svinjski sejmi dne 16. julija 1926 se je pripeklalo 362 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad Din 100.— do 125.—, 7 do 9 tednov 150.— do 200.—, 3 do 4 mesece 300.— do 350.—, 5 do 7 mesecev 400.— do 450.—, 8 do 10 mesecev 550.— do 580.—, 1 leto 1200.— do 1300.—, 1 kg žive teže 10.50 do 12.50, 1 kilogram mrtve teže 15.— do 17.—. Prodalo se je 159 svinj.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

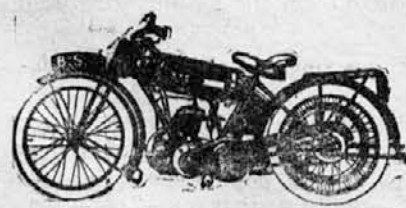
: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

B. S. A. Motocikli



in prikolice najnovejših modelov leta 1926 po znižanih cenah dospeli. — Na ogled in poskušnjo pri

d. z o. z. Jugo-Auto, Ljubljana

Ceniki na zahtevo brezplačno.

Dunajska cesta 36. — Tel. 263.



Edino šivalni stroji in najboljši kolese

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Gritzner Adler

Tudi ne obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vzgoji brezplačno. — Večletna garancija.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Veletrgovina

kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna

In solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Oglejte si

bogato zalogo nogavic in rokavic za dame, gospode in otroke, vezene, našivkov in cipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebnega za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi levo.